

sygn. akt: I C 606/19 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

21 maja 2019 r.

Sąd Rejonowy w Kwidzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Robert Węgrzyn

Protokolant: stażysta Weronika Orlich

po rozpoznaniu 21 maja 2019 r. w Kwidzynie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w G.

przeciwko A. M.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej A. M. na rzecz powoda (...) w G. 4091,66 zł (cztery tysiące dziewięćdziesiąt jeden złotych 66/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 31.12.2018 r. do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala;
3. zasądza od pozwanej A. M. na rzecz powoda (...) w G. 1122 zł (tysiąc sto dwadzieścia dwa złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

SSR Robert Węgrzyn

sygn. akt I C 606/19 upr.

UZASADNIENIE

Powód (...) w G. 04.01.2019r. wniósł o zasądzenie od pozwanej A. M. 7.729,06 zł tytułem zwrotu pożyczki wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i zasądzenie kosztów postępowania. W pozwie wskazano, że pozwany nie spłacił zaciągniętej pożyczki, a powód nabył wynikającą z tego wierzytelność.

(pozew k. 2-3 akt)

Pozwana potwierdziła okoliczności faktyczne podane przez powoda. Wskazała, że strony umowy pożyczki nie negocjowały dodatkowych opłat określonych w umowie pożyczki, o których to opłatach nie było mowy.

(protokół rozprawy, akta sprawy)

Zgodnie z art. 328 § 2 k.p.c. sąd nie ma obowiązku w uzasadnieniu przedstawiać żądań i stanowisk stron. Stąd też wyżej jedynie w zarysie określono te stanowiska i żądania.

Stan faktyczny sprawy i dowody, na podstawie których został ustalony.

(...) S.A. w O. i pozwana A. M. 13.07.2017r. zawarli umowę pożyczki, na mocy której pozwanej udzielono pożyczki w wysokości 4.850 zł.

Strony umowy ustaliły, że:

- kwota pożyczki do wypłaty wynosi 4.850 zł,
- prowizja za udzielenie pożyczki wynosi 1.212,50 zł,
- prowizja operacyjna wynosi 3.637,44 zł,
- oprocentowanie umowne wynosiło 10% w stosunku rocznym,
- oprocentowanie „zadłużenia przeterminowanego” wynosiło 14% w stosunku rocznym,
- pożyczka zostanie zwrócona w 48 miesięcznych ratach.

(dowód: umowa, harmonogram spłat k. 15-19 akt)

Strony umowy pożyczki nie negocjowały kwestii związanych z prowizją za udzielenie pożyczki i prowizją operacyjną.

(bezsporne)

Pozwana nie uregulowała należności wynikającej z ww. umowy pożyczki w wysokości 7.729,06 zł.

(bezsporne)

Pozwana jako strona ww. umowy była „konsumentem”.

(fakt uznany za ustalony).

Powód (...) w G. nabył od ww. pożyczkodawcy wierzytelność wynikającą z ww. umowy pożyczki.

(bezsporne)

Podstawa prawna wyroku i ocena dowodów.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Przepis ten w sposób jasny, precyzyjny określa główne świadczenia stron tj. przeniesienie na własność określonej ilości pieniędzy i obowiązek ich zwrotu. Wszystkie inne obowiązki stron umowy pożyczki nie mogą zatem być uznane za główne świadczenie. Pogląd taki jest powszechny.

Pożyczkodawca zagwarantował sobie w umowie prowizję za udzielenie pożyczki 1.212,50 zł (25% kwoty pożyczki do wypłaty) oraz prowizję operacyjną 3.637,44 zł (75% kwoty pożyczki do wypłaty). Ponadto zagwarantował sobie odsetki umowne i odsetki umowne za opóźnienie w praktycznie maksymalnej wysokości.

Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. Stosownie z kolei do art. 58 § 2 k.c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego. Paragraf 3 wyżej powołanego artykułu stanowi, że jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy, co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana. Ponadto należy podkreślić, że w sprawie, w której wyłania się nieważność bezwzględna umowy lub poszczególnych jej elementów (art. 58 k.c.) Sąd kwestię tę bierze z urzędu pod

rozważę, jako przesłankę swego rozstrzygnięcia. Wyżej wymienioną prowizję operacyjną sąd uznał za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego. Wynosiła ona **aż 75%** kwoty wypłaconej w ramach ww. umowy. Okoliczność ta, zdaniem sądu, uzasadnia stanowisko przedstawione w niniejszym akapicie.

Uznając powyższe ustalenia za błędne należy mieć na uwadze, że zgodnie z art. 22¹ k.c. za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Stosownie do art. 231 k.p.c. Sąd może uznać za ustalone fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jeżeli wniosek taki można wyprowadzić z innych ustalonych faktów (domniemanie faktyczne). Mając na uwadze okoliczności sprawy, na podstawie art. 231 k.p.c., Sąd przyjął, że pozwana w umowie zawartej z pożyczkodawcą miała status konsumenta.

Zgodnie art. 385¹ § 1 k.c.:

§ 1 postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

§ 3 Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

§ 4 Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

Pojęcie „główne świadczenia stron”, w rozumieniu instytucji uregulowanej w powołanym przepisie należy interpretować wąsko, w nawiązaniu do pojęcia elementów umowy przedmiotowo istotnych (essentialia negotii). Przepis art. 385¹ § 1 k.c., obok postanowień uzgodnionych indywidualnie z konsumentem, nie dopuszcza możliwości uznania za klauzulę niedozwoloną postanowień określających jednoznacznie główne świadczenia stron. Należy podzielić pogląd, że w umowach nazwanych ich essentialia negotii określają niewątpliwie główne świadczenia stron. Brak możliwości uznania ich za postanowienia niedozwolone jest oczywisty także z tego względu, że bardzo trudno sobie wyobrazić, aby nie były one przedmiotem indywidualnych uzgodnień. Określają one bowiem to, co dla stron stosunku najistotniejsze w tym zapłatę określonej sumy pieniężnej tytułem ceny lub wynagrodzenia, o przeniesienie własności lub oddanie do używania oznaczonej rzeczy, czy o wykonanie określonej usługi. Postanowienia oznaczające przedmiot tych świadczeń określają główne świadczenia stron. Poza nimi pozostają klauzule określające na przykład koszty transportu, miejsce i czas wykonania świadczenia, zasady odpowiedzialności czy zakres obowiązku naprawienia szkody (podobnie A.Olejniczak w Komentarzu do KC art. 385¹, w programie LEX). Zatem opłata administracyjna nie stanowiła, zdaniem Sądu, „głównego świadczenia stron” ww. umowy. Powód nie wykazał aby ww. była uzgodniona indywidualnie. Co więcej sąd ustalił, że w tym zakresie negocjacji w ogóle nie było. Ustalono to w oparciu o twierdzenia pozwanej (art. 229 i 230 k.p.c.). W takiej sytuacji sąd uznał, że postanowienia umowy w części dotyczącej prowizji operacyjnej (z uwagi na jej wysokość) nie wiążą pozwanej ponieważ „kształtują jej prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy”.

Dodać należy, że niezależnie od tej opłaty pożyczkodawca zagwarantował sobie bowiem wysokie odsetki umowne i inne ww. opłaty, których łączna wysokość także była znaczna. Okoliczności te dodatkowo uzasadniają stanowiska przedstawione w dwóch powyższych akapitach.

Umowa łącząca strony miała charakter umowy konsumenckiej, co oznacza że na gruncie niniejszej sprawy zastosowanie miały przepisy ustawy o kredycie konsumenckim z 12.05.2011 r. (Dz.U. nr 126, poz. 715 ze zm.).

Zgodnie z art. 36a ust. 1 tej ustawy maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu oblicza się według wzoru: ##### ≤ ((# × 25%) + (# × ##/## × 30%)), w którym poszczególne symbole oznaczają: ##### –

maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, ## – całkowitą kwotę kredytu, ## – okres spłaty wyrażony w dniach, ## – liczbę dni w roku.

Określone w umowie pozaodsetkowe koszty kredytu nie przekraczały obliczonej w ww. sposób maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu. Okoliczność ta nie wyłącza możliwości uznania powyższego postanowienia umownego za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego z uwagi na ww. okoliczności (art. 58 § 2 k.c.). Postanowienie to może też być uznane za kształtujące obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające jego interesy (art. 385¹ § 1 k.c.).

Sąd Orzekający dokonał oceny umowy zawartej przez strony na podstawie ww. bezwzględnie obowiązujących przepisów (art. 58 k.c. i 385¹ k.c.).

Od dochodzonej kwoty odjęto ww. prowizję operacyjną i tak uzyskaną kwotę zasądzono od pozwanego na rzecz powoda, zgodnie z art. 720 § 1 k.c. W pozostałej części powództwo zostało oddalone.

O odsetkach orzeczono zgodnie z art. 481 § 1 k.c.

Powód wygrał spór w około 53%. Skutkowało to zasądzeniem na jego rzecz 53% kosztów (opłata od pozwu 100 zł + opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł + wynagrodzenie pełnomocnika 1.800 zł = 1.917 zł x 53%). O kosztach orzeczono zgodnie z art. 100 k.p.c.